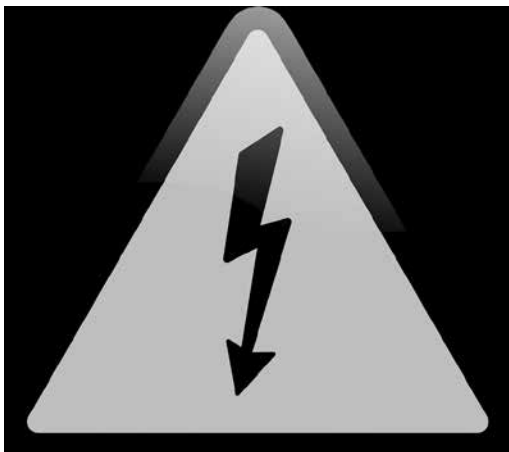

Enkät till partierna om el- och strålningsöver- känslighet

Peter Olausson reflekterar över hur riksdagspartierna och Feministiskt initiativ ställer sig till pseudovetenskap, när det är de "troende" själva som frågar.

SÅ KALLAD ELÖVERKÄNSLIGHET är en diagnos som aldrig har letts i bevis; den har sin bästa tid bakom sig. Idag har de troende skiftat fokus och menar att det snarare är strålning relaterad till mobiltelefoni och annan trådlös kommunikation som är orsaken till en mängd problem av vitt skilda slag. (Att diagnosen är obevisad innebär inte, som *Folkvett* tidigare har tagit upp många gånger, att symptomen i sig ifrågasätts.)

Elöverkänsligas Riksförbund ger sedan 1990 ut tidningen *Ljusglimten*. Den har för närvarande en upplaga på 5000 exemplar, allt enligt hemsidan. I nummer 2/2018

ställde man fem frågor till riksdagspartierna plus Feministiskt initiativ; de gick ut på huruvida partierna ville bemöta påstått el- och strålningsöverkänsligas krav - ”om man inte tål digital teknik” – på el- och strålningsfrihet inom vård och färdtjänst, på skolor (det ska påpekas att frågan om mobilförbud i skolor har flera aspekter, den som oftast förs fram är ordningsfrågan), offentliga platser (inklusive vallokaler) och kollektivtrafik. Har partierna reflekterat över en koppling mellan folkhälsoproblem (som inte specificeras närmare än så) och vad man kallar ”strålnings-samhället”?

Det ska understrykas att svaren inte nödvändigtvis är representativa för partierna; om någon annan fått besvara dem hade svaren kunnat bli annorlunda. Samtidigt är detta de svar som enkäten faktiskt fick.

Vänsterpartiet går helt emot de påstått elöverkänsliga. De "[...] tar dock inte aktivt ställning för en forskningsståndpunkt som har tveksamma empiriska belägg [...]" och konstaterar att "politiska beslut behöver grunda sig i "vetenskap och beprövad erfarenhet".

Miljöpartiet ställer sig helt på de påstått elöverkänsligas sida. De anser att mer forskning behövs, eftersom "[D]et största problemet är det bristande vetenskapliga stödet [...]"

Feministiskt initiativ försöker att inte stöta sig med potentiella väljare. I sina svar jämför de påstådd elöverkänslighet med bevisbara funktionsnedsättningar och jämförbar diskriminering.

Socialdemokraterna har en märkligt ambivalent hållning. De konstaterar att "[t]rots att forskning om elöverkänslighet har pågått under många år har inga resultat kommit fram som kan förklara sambanden mellan elektromagnetiska fält och elöverkänslighet." Det borde rimligen vara ett annat sätt att säga att sambandet inte finns. Men det spelar mindre roll eftersom de samtidigt arbetar för att alla ska ha rätt till exempelvis sjukvård, även de med "[...] olika symptom som inte är vetenskapligt fastslagna." Vad gäller folkhälsan i stort så har inget samband mellan elektromagnetisk strålning och elöverkänslighet etablerats trots långvarig forskning: "Samtidigt råder inget tvivel om att det finns personer som har svåra besvär och lider i närheten av elektrisk utrustning." Här tar man alltså som synes till den vidare definitionen av överkänslighet.

Sverigedemokraterna svarar korthugget. De har inga planer på att förbjuda offentliga trådlösa nätverk: "[S]å mycket som möjligt ska vara tillgängligt för så många som

möjligt i den utsträckning det går.” De förefaller inte vara intresserade av påstådd elöverkänslighet, vare sig för att stryka medhårs eller mothårs.

Liberalerna gör ett närmast genant försök att samtidigt hålla sig väl med påstådda elallergiker och hänvisa till forskningen: ”Liberalerna anser att människor som upplever att de mår dåligt till följd av elektromagnetiska fält ska bemötas med respekt och få hjälp.” Samtidigt formulerar de att ”[...] det trots omfattande forskning inte finns belegg för ett samband mellan exponering för elektromagnetiska fält och hälsoproblem.” – mer forskning behövs. Vad gäller påstått elöverkänsligas deltagande i samhället så får vi veta att kommuner (!) enligt socialtjänstlagen är skyldiga att se till att alla, oavsett förhinder, ska kunna delta i samhällets gemenskap; ”Detta gäller även dem [sic] som saknar en vedertagen diagnos.” Frågan var visserligen mycket vidare ställd än så, och om kommuner utöver verkliga diagnoser även ska ta ställning till inbillade sådana så skulle det innebära en drastisk omtolkning av lagen om stöd och service (LSS).

Kristdemokraterna ger ett förvirrat intryck. Först hänvisar de till 1177, som ska ge adekvat vård till alla som söker den. Om påstådd elallergi säger de inte mer än att det skrivits mycket och att diagnosen är ifrågasatt av många. Vad gäller mobiler i skolan så är det ”[...] viktigt att lyssna på barnet utan

**Miljöpartiet
ställer sig helt
på de påstått
elöverkänsligas
sida. De
anser att mer
forskning
behövs.**

förälder närvarande [...]”, vad det nu ska betyda.

Moderaterna ger två diplomatiska, för att inte säga vilseledande, svar. Beträffande vården menar de att ”[d]en som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.” Problemet är dock att ”den som har” kan ju vara någon annan än ”den som anser sig ha”, och på frågan om elsanerade mottagningar med mera svarar de inte alls. På frågan om folkhälsan hänvisar de till strål-skyddslagen, men den syftar ju på strålning som är skadlig på riktigt vilket är något helt annat än vad frågeställaren syftar till. I övrigt avfärdar de förslagen: inget förbud mot offentlig trådlös teknik eller dylikt.

Centerpartiet besvarar en av frågorna så här: ”Det saknas evidens för att påvisa att elöverkänslighet finns. Om tillräcklig evidens finns för att påvisa existensen av elöverkänslighet kan frågan tas upp.” Den vetenskapliga tonen går igenom i de övriga svaren. Man konstaterar även att frågan om elöverkänslighetens existens inte är en fråga för politiker utan för experter och att ingen aktuell myndighet ger hypotesen något stöd.

Sammanfattningsvis får bara Vänsterpartiet och Centerpartiet klart godkänt i de elöverkänsligas enkät. Övriga svarar i bästa fall oengagerat (Sverigedemokraterna), i sämsta fall köper man den pseudovetenskapliga världsbilden oavkortat (Miljöpartiet). Att politiker kan vara överkänsliga när det gäller att inte stöta sig med potentiella väljare verkar tyvärr inte vara en inbillad diagnos. 📖